

Õiguskantsler

Teie 28.02.2022 nr

Meie 02.03.2022 nr 16-4/220354/2201266

Kiusamine sõja ajendil

Austatud [   ]

Täna Teid pöördumise eest. On ääretult kurb kuulda, et Venemaa sõjaline kallaletung Ukrainale on tekitanud kooliperes niisuguseid pingeid, et need jõuavad rahvuse ja vaadete alusel laste kiusamiseni. Kahjuks pole see ainus sellelaadne märguanne. Koostöös Haridus- ja teadusministeeriumi, koolide ja õpetajatega püüame kõik seesugused juhtumid kohe lõpetada ja neid tulevikus vältida. Oleme selleks vajalikke samme juba astunud. Loodetavasti aitab ka sinne kiri pingete leevenemisele ja vältimisele kaasa.

Aru tuleb saada sellest, et laste ja noorte niigi liiga suurele murekoormale on lisandunud veel üks ränk mure. Meie kõikide ülesanne on laste sõjahirmu ja -ängi leevendada, kindlustada lastele turvaline ja rahulik kasvamine ja õppimise keskkond. Seepärast palun kõikides koolides ja kodudes teha kõik, mis võimalik, et vältida sõjast ajendatud ärevuse ja pingete kandumist koolipere omavahelistesse suhetesse.

Oluline on selgitada, et Venemaa sõjalise rünnaku Ukraina vastu otsustas Venemaa riigipea, mitte tavalised inimesed. Eestis elavad venelased ei ole süüdi Ukraina sõjas. Emakeel ega rahvus ei näita seda, kuidas inimene sõjasse suhtub. Kõik lapsed ja noored sõltumata nende rahvusest ja emakeelest ning nende vanemate vaadetest väärivad ühesugust austust ja kaitset.

Lapsi ja noori tuleb ette valmistada ka selleks, et nende lasteaeda, klassi, treeningrühma või muusse huviringi tulevad Ukrainast pagunud lapsed. Ka neile lastele tuleb tagada turvaline keskkond. Kui täiskasvanud suudavad oma emotsioone kontrollida, on nad lastele sellega eeskujuks.

Psühholoogide soovitusel tuleb lastega sõjast rääkides meeles pidada, et nad vajavad turvatunnet, mille annab täiskasvanute rahulik olek. Oluline on selgitada, miks mitte kedagi ei tohi tema rahvuse, emakeele või vanemate pärast kiusata – ka sisemine rahu on turvalisuse hoidmisel tähtis.

Lastele tuleb selgitada, et Eesti julgeolek on kindlustatud nii hästi kui see üldse on võimalik ja et meil kõikidel on rahu hoidmisel oma roll.

Õiguskantsleri Kantselei

Kohtu 8, 15193 TALLINN. Tel 693 8404. Faks 693 8401. info@oiguskantsler.ee www.oiguskantsler.ee

Soovitatav on lasteaia- ja algklassilaste meediatarbimist piirata, sest emotsionaalsed pealkirjad ja eelkõige fotod võivad neid traumeerida. Suurematele lastele tasub meelde tuletada, et internet on vastuolulist ja dramaatilist infot täis, mistõttu tuleb näidata, kust leida usaldusväärset teavet ja selgitada sedagi, mis on infosõda.

Igas vanuses lastele võiks aga teada anda, et mis iganes mure või küsimus neil tekib, võib sellest rääkida. Kui õpilastel või õpetajatel tekib hirme ja muresid sõjaga seondult, siis tasuta ja kiire võimalus spetsialistiga rääkida on koolipsühholoogide nõuandeliin eesti keeles 1226 (tööpäeviti kl 16-20) ja vene keeles 1227 (teisipäeviti kl 16-20). Alati võib helistada ka Lasteabi telefonil 116111 või kirjutada veebis lasteabi.ee või info@lasteabi.ee. Abi võib olla ka [spetsialistide soovitudest koolis kiusamise ennetamiseks ja kiusamisjuhtumite lahendamiseks](#).

Lugupidamisega

/allkirjastatud digitaalselt/

Ülle Madise